

Kortare arbetstid för klimatet

Under 1900-talet förverkligades mångas drömmar om mer fri tid och mindre lönearbete. Vi fick lagstadgad semester, arbetstidsförkortningar och sänkt pensionsålder, samtidigt som medellivslängden ökade med cirka tre månader per år.

Nu när vi är mycket rikare än då, anser riksdagen att vi inte har råd att korta arbetstiden längre.

Utifrån att vi kan producera mer på kortare tid, så valdes fram till 1970-talet både mer konsumtion och kortare arbetstid. Sedan dess har politiken ensidigt valt överkonsumtion. I dag lever vi svenskar i snitt som om vi hade fyra jordklot att hämta resurser ifrån. Hemmen blir överfulla av prylar, men vi hinner inte använda så mycket.

Högre löner ger högre miljöpåverkan. Enligt en forskningsrapport från Oxfam orsakar världens rikaste tio procent hälften av alla utsläpp av växthusgaser som kommer från individuell konsumtion, medan den fattigaste hälften av världens befolkning endast orsakar 10 procent av dessa utsläpp.

Rekyleffekten visar att när vi sparar pengar på miljöåtgärder, så får vi mer pengar att lägga på överkonsumtion som fler flygresor. Att välja kortare arbetstid istället för högre lön är därför av stor vikt för att klara klimatmålen – se till exempel Naturvårdsverkets rapport Klimatomställningen och det goda livet, där resultat indikerar att ”förkortning av arbetstiden med 1 procent minskar hushållets energianvändning och växthusgasutsläpp med drygt 0,8 procent”.

Kortare arbetstid för fler kan bland annat främjas genom fler kommunala initiativ, sänkt norm för heltid i arbetstidslagen, arbetstidsbanker för anställda eller att ge alla anställda samma rätt att arbeta deltid som småbarnsföräldrar har idag. Kvinnodominerade yrken i offentlig sektor måste få rätt till kortare arbetstid, liksom många genom avtal redan fått i mansdominerade yrken i privat sektor.

Miljöeffekten bygger på att timlönen blir densamma. Därför bör kortare arbetstid kombineras med reformer som gör att låginkomsttagares ekonomi inte försämras.

Vi har stöd. Valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet 2014 visar att det är lika många positiva som negativa till att införa sex timmars arbetsdag för alla förvärvsarbetande. FSI/Kairos future 2014 visar att det konstant sedan 1990-talet är en klar majoritet av de heltidsarbetande som hellre vill ha kortare arbetstid än högre lön. Tyvärr vågar många inte avvika från heltidsnormen om inte fler på deras arbetsplats och omgivning gör det, vilket talar för kortare arbetstid genom en generell successiv arbetstidssänkning.

Slit inte ut människor och miljö. Genom att dela på delbara jobb kan stressen minska både för de som får jobb och för de som går ner i arbetstid. Framtidsvisionen för klimatomställningen måste vara mer än frånvaro av elände. Vi behöver även lockande framtidsbilder om högre livskvalitet och mer tid att leva.

Därför yrkar jag:
att Klimataktion prioriterar att driva kortare arbetstid för klimatet

Göran Hådén

Styrelsen behandlade motionen på sitt möte den 4 mars, och anser att det är ett bra förslag men påpekar också att vi inte har mer muskler att driva denna fråga genom styrelsen. Vill medlemmen/medlemmar däremot själva ta tag i och driva frågan så uppmuntrar nuvarande styrelsen absolut till det.

